EURÓPAI KÖZPONTI BANK

EURORENDSZER

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2011. április 12.)

az Alaptörvény tervezetének a Magyar Nemzeti Bankra vonatkozó rendelkezéseiről

(CON/2011/33)

Bevezetés és jogalap

Az Európai Központi Bank („EKB”) felkérést kapott 2011. március 16-án a magyar Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumtól, illetve március 23-án a Nemzetgazdasági Minisztériumtól arra vonatkozóan, hogy alkosson véleményt az Alaptörvény tervezetéről (a továbbiakban: az Alaptörvény tervezete). 2011. április 4-én a magyar Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium felkérte az EKB-t arra, hogy alkosson véleményt két olyan kapcsolódó módosító javaslatról, amelyek elfogadásáról a Parlament április 11-ig szavaz.

Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre az Európai Unió működéséről szóló szerződés 127. cikkének (4) bekezdésén és 282. cikkének (5) bekezdésén, valamint a nemzeti hatóságoknak az Európai Központi Bankkal a jogszabálytervezetekről folytatott konzultációjáról szóló, 1998. június 29-i 98/415/EK tanácsi határozat[1], 2. cikke (1) bekezdésének harmadik francia bekezdésein alapul, mivel az Alaptörvény egyes rendelkezései a Magyar Nemzeti Bankkal („MNB”) kapcsolatosak. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzatának 17.5. cikke első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

1. Az Alaptörvény tervezetének célja

Az Alaptörvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló, 1949. évi XX. törvény („1949. évi XX. törvény”) helyébe fog lépni. Az indokolás szerint ennek oka leginkább az, hogy az 1949. évi XX. törvény szerkezete és szövege meghaladottá vált; ezt alátámasztja az Alkotmánybíróság határozatainak nagy száma és az 1989. óta bevezett 34 módosítás is.

Az Alaptörvény tervezete[2] fenntartja azt a rendelkezést, hogy az MNB Magyarország központi bankja és törvényben meghatározott módon felelős a monetáris politikáért. Általánosságban szintén fennmarad az MNB elnökének kinevezésére irányadó eljárás azzal a különbséggel, hogy annak hivatali ideje hat évről

1 HL L 189., 1998.7.3., 42. o.

2 41. cikk.

kilenc évre változik, valamint az MNB alelnökét vagy alelnökeit az MNB elnöke fogja kinevezni[3]. Az MNB elnöke a Költségvetési Tanács tagja is lesz egyben. Az MNB beszámolási kötelezettségei és elnökének jogszabályalkotási jogköre változatlan marad.

A két kapcsolódó módosító javaslat szerint i. a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény sarkalatos törvény[4] lesz (a továbbiakban: az első módosító javaslat)[5]; és ii. az Alaptörvény tervezetében módosul az MNB elnökének és alelnökeinek kinevezésére irányadó eljárás és azok hivatali ideje, valamint a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény és a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletéről szóló törvény sarkalatos törvények lesznek (a továbbiakban: a második módosító javaslat)[6].

2. Az Alaptörvény összeegyeztethetősége a szerződésekkel, illetve a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank Alapokmányával

2.1. Az EKB 2004. óta konvergenciajelentéseiben értékelte a magyar jogszabályok (beleértve az 1949. évi XX. törvény) összeegyeztethetőségét az uniós jogszabályokkal a központi banki függetlenség, a monetáris finanszírozás, valamint az MNB KBER-ben (később eurorendszerben) való részvétele tekintetében. Legutóbbi, 2010-es konvergenciajelentésében az EKB úgy ítélte meg, hogy az 1949. évi XX. törvény 32/D. paragrafusa, amely az MNB monetáris politika tekintetében meglévő hatásköreinek alapját képezi, nem ismeri el az EKB hatásköreit ezen a területen. Az EKB megjegyzi, hogy az Alaptörvény vonatkozó rendelkezése ugyanaz marad, mint ami az 1949. évi XX. törvényben szerepel. A magyar hatóságoknak ezért fel kellene használniuk ezt a lehetőséget arra, hogy az MNB eurorendszerbe való teljes integrációjának biztosításához szükséges módosítások az euro Magyarország általi bevezetésének napjával hatályba lépjenek.

2.2. Az EKB korábbi állásfoglalására kíván utalni annak megjegyzésével, hogy az uniós jogszabályok nem írják elő, milyen módon kell a nemzeti jogszabályokat adaptálni annak érdekében, hogy azok összeegyeztethetővé váljanak a Szerződés és a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank Alapokmányának (a továbbiakban: az EKB Alapokmánya) rendelkezéseivel. Ez végrehajtható a Szerződésre és az Alapokmányra való hivatkozással, vagy azok rendelkezéseinek beillesztésével és eredetükre való utalással, vagy az összeegyeztethetetlen szabályok hatályon kívül helyezésével, illetve e módszerek kombinálásával[7]. A nemzeti jogalkotó választásának megfelelően és a nemzeti jogszabályi hierarchiának megfelelően az ilyen módosítások bevezethetők Alkotmány vagy „normál” jogszabály rendelkezéseként, illetve ezek kombinációjával.

---

3 A második módosító javaslat szerint a jelenlegi kinevezési gyakorlat általánosságban változatlan marad: a köztársasági elnök nevezi ki az MNB elnökét és alelnökeit hat évre, azzal a különbséggel, hogy az Alaptörvény többé nem rendelkezik a miniszterelnök javaslati jogköréről.

4 A sarkalatos törvény kétharmados többséggel fogadható el vagy módosítható.

5 T/2627/55. számú módosító javaslat.

6 T/2627/129. számú módosító javaslat

7 2010. májusi Konvergenciajelentés, 2.2.2.2. szakasz, 16-17. o., valamint a CON/2011/9 vélemény 2.2. bekezdése. Valamennyi hivatkozott EKB-dokumentum megtalálható az EKB honlapján (www.ecb.int).

3. Az Alaptörvény tervezete és az MNB-ről szóló törvény közötti kapcsolat

Az Alaptörvény tervezete szerint az MNB alelnökét vagy alelnökeit az MNB elnöke nevezi ki, míg az MNB-ről szóló törvény 51. paragrafusának (1) és (4) bekezdése szerint az alelnökök kinevezésére, illetve felmentésére a javaslatot az MNB elnöke teszi meg, amelyet - egyetértése esetén - a miniszterelnök terjeszt a köztársasági elnök elé. Az EKB értelmezése szerint a jogszabályi hierarchiában elfoglalt helye alapján ebben az esetben az Alaptörvény lesz alkalmazandó. A második módosító javaslat általánosságban fenntartaná a jelenlegi kinevezési eljárást.

Másrészről az Alaptörvény már nem jogosítja fel a köztársasági elnököt az alelnökök felmentésére, de nem is jogosít fel erre harmadik személyt. Az EKB értelmezése szerint ezért az MNB-ről szóló törvény alapján a köztársasági elnök marad jogosult az alenökök felmentésére.

Ezt a véleményt közzéteszik az EKB honlapján.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2011. április 12-én.

[aláírás]

az EKB elnöke

Jean-Claude TRICHET